

Младостни Студенти

БРОЈ 5 — ГОД V

21-11-1951

ЛИСТ ИЗЛАЗИ

СРЕДОМ

ЦЕНА 3 ДИН.

ОРГАН ПО СРБИЈЕ НА БЕОГРАДСКОМ УНИВЕРЗИТЕТУ И ВЕЛИКИМ ШКОЛАМА

СА ЈАНУАРСКО-ФЕБРУАРСКИХ ИСПИТА

ЕКОНОМСКИ, ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ И МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ НАЈСЛАБИЈИ

Карактеристике: слаб квалитет — много одусталих — старије године боље — понављања

Документована и свестрана анализа ствар је управа школа а посебно омладинске организације. Она ће им и омогућити стварање конструктивних закључака. Зато ћемо ми истаћи само неке карактеристике овог испитног рока и то по могућности најочитије (наравно, уколико нам је било омогућено да дођемо до података на време).

Како школске управе прате испите?

На првом месту морамо вешто рећи о извештајној служби. Она ни у ком случају не задовољава, па ни кад се ради о преношењу резултата од катедри до деканата, а још мање од деканата до ректората. Само један пример: Деканат Медицинског факултета није ни 20 фебруара могао да пружи нашем сараднику податке о успеху на колоквијумима које су њихови студенти прве године почели полагаћи пре месец дана. Или, Ректорат Медицинске велике школе није ни 17 фебруара имао преглед резултата полагања за период од 5 до 15 фебруара. Ово су — треба истаћи — само случајно изабрани примери. Ништа боље није било ни у деканатима Техничке велике школе и у Ректорату, чак, рекли би, и још горе. После овог ми ћемо поставити већ класично (по томе колико га пута бескорисно понављамо) питање: како школске управе могу да прате испите, да интервенишу итд. Питање је тим актуелније, што руководства омладинских организација, кад се тих података тиче, зависе искључиво од својих управа школа.

Какав је општи успех?

О успеху? Згуснут у једну реченицу, из јануарско-фебруарског испитног рока, могао би се извући закључак да ни студенти појединачно, ни поједине омладинске организације укупно, још увек нису схватили да је највеће мерило њихове вредности, у првом реду, успех у учењу. Јер 61 проценат положених испита на читавом универзитету, 53 процента положених испита на Медицинском факултету, или на пр. тек једна трећина положених испита на Технолошком факултету нису резултати којима би се могло поносити или завидети.

Ма да не оправдавамо ничије неуспеће (што ће се видети после) ипак стојимо на гледишту да 54 процента положених испита на Природно-математичком факултету, а нарочито 57 процената на Економском, претстављају много већи неуспех него тек 53 процента положених испита на Медицинском факултету. До тога смо дошли упоређивањем обимности испита ових факултета са онима на Медицинском, упоређивањем броја предавања, вежби итд. Зато смо мишљења да резултати постигнута у овом року (не само у овом року!) на Природно-математичком и Економском факултету претстављају најгоре резултате на свим факултетима у Београду. Над њима би се најозбиљније морали замислити и управе тих факултета и омладинске организације, а највише сами студенти. Тако испитни рок на Економском факултету карактеришу неки заиста запрепаштавајући резултати. На пример "Анализу биланса" положило је свега 21 проценат (!) пријављених студената апсолвентата, а "Историју политичке економије" свега 45 процената апсолвентата. Већина одговора на овим испитима одраз су фразантног незнања апсолвентата који би требало да дају пример својим млађим колегама. А и они, "млађе колеге", изгледа, да су баш и пошли примером својих старијих, тако да се резултати прве и друге године Економског факултета могу готово и мерити са оним апсолвентата. Тако се, на пример, средња оцена испита студената прве и друге године овог факултета креће негде испод седам! Ствар која у најмању руку забрињује

је (нажалост, најмање оне којих се то тиче).

Поред малог процента положених испита овај испитни рок карактерише се и врло ниским квалитетом одговора. На Правном факултету, на пример, од 670 положених испита (само редовних студената), 400 их је положено са оценама 6 или 7. На Шумарском је слично. Од 823 положена испита (и 1368 пријављених) 512 их је положено са оценом 6 или 7. И тако на Пољопривредном, Економском па чак и Ветеринарском факултету који је некад давао много боље резултате. Иако се претпоставља да је јануарско-фебруарски испитни рок "последња шанса за слабе љаке" — овако низак квалитет (нарочито ако се узме у обзир да су у овом испитном року полагани и испити на које се тек сад стекло право) говори недвосмислено да добар број студената још увек кампањски учи.

Неке прве године не обећавају много

Овај испитни рок показао је, поред осталог, и то ко је одмах од почетка посветио довољну пажњу новим друговима, студентима првих година а ко не. Тако су студенти првих година Пољопривредног, Шумарског и Медицинског факултета показали много боље резултате него њихове старије колеге. Резултати колоквијума прве године Медицинског факултета су чак најбољи који су досад постигнута на Медицинском факултету. Обратно, прве године Правног и Економског факултета и омет пред њаче неуспехом. За неуспехе на млађим годинама Техничке велике школе не можемо рећи да су продукт само нерада студената. Неуспеси су овде, пре свега, условљени слабијим предзнањем којим студенти долазе да студирају техничке науке, а потенцирани су недовољним залагањем студената да то надокнаде. По вама познатим резултатима овог испитног рока најбољи успех на Техничкој великој школи показали су студенти пете године одсеца "Снага" Електротехничког факултета.

На физиологији и патологији —

стара ствар

Посебан проблем — и који се по нашем мишљењу неће и не може решити само "правилником", односно административним путем, претстављају студенти друге и четврте године Медицинског факултета. И баш на овом року може се најбоље видети како долази до тога да по четири стотине студената једне генерације понавља годину. Узмимо пример Ана томије. Друга година у јануару стиче право на полагање тог испита. Узевши у обзир још два тешка испита који се полажу те године (физиологија и хистологија), као и дугогодишње искуство студената на тим испитима, могло би се очекивати да велики број њих положи анатомију већ у првом року. Међутим од око 550 студената друге године (без понављача) свега 249 студената (са понављачима!) положило је анатомију у овом року. Ни 50 по сто. Авет "правилника" као да је већ почела прикупљати свој плашт око оних триста студената који (отсад напред) у три рока треба да положат три тешка испита.

Исти — или још гори случај имамо на четвртој години. После релативног (а изгледа и апсолутног) одмора на трећој години, где се полаже само један мали испит, било би за очекивање да велики број студената положи патологију већ у првом року. Међутим од око 1100 студената четврте године, свега 389 (са понављачима) пријавило је патологију, а свега 151, односно 39 процената од пријављених, односно око 11 посто од укупног броја студената положило је патологију у овом року. Овакви неуспеси на првом кораку јасно говоре о томе да добар део

медицинара још увек студира "за свој ђеф", а још више о томе да омладинска организација на медицинској још увек са премало пажње прилази свом основном задатку: васпитању и преваспитавању својих чланова. Чини се, штавише, да се она и помирила са тим, да јој половина студената сваког јуна понавља четврту годину, а сваког јануара и јуна по једна трећина због анатомије и физиологије. Да је то тако показује пример овог испитног рока где је, поред осталог, и 195 студената треће године враћено на другу, — наравно — због физиологије. Леп успех, нема шта! Нас би, овако узгред, интересовало, колико је чланова Народне омладине на Медицинском факултету кампањено због слабог учења или искључено из организације због очитог ленчарења?

Међутим, што је — ту је, каже се у нашем народу — ту се не да више ништа урадити. То наравно не треба да значи да рад у том правцу, у организацији, треба да запре. Баш сад мора и почети спремање студената на учење. Ако ми успемо убедити студенте да спремање јунског испита почиње у фебруару, у јуну ћемо имати не 61 или 53 процента, већ 75 или 85 процената положених испита. То је једино искуство, једини лек који ми стално учожавамо, али га још никад нисмо у потпуности искористили.

Пет година »Народног студента«

Обавештавамо своје читаоце, пријатеље и старе сараднике да ће се у недељу 25. о. м. прославити петогодишњица излажења "Народног студента". Том приликом редакција ће организовати неколико приредаба, те ће прослава имати нешто свечанији карактер него прошлих година. Свечана приредба биће 25. о. м. увече у просторијама Друштвеног клуба Универзитета.

Детаљне информације о прослави редакција ће објавити преко дневне штампе.

МЕДИЦИНСКА ВЕЛИКА ШКОЛА

ДЕМОКРАТИЗАЦИЈА АКТИВА

Важан проблем организације Народне омладине на Медицинској великој школи је питање даље њене демократизације.

У прошлом семестру ове школске године углавном се претало са подношењем активног већ спремих закључака. Избори за руководства Народне омладине су такође допринели демократизацији организације. Тада су давали предлоге они који се до тада нису уопште јављали на састанке. А данас је већ мали број студената који се устручава да изнесе своје мишљење. Доста су честе и интересантне борбе мишљења по многим политичким, културним и другим питањима. Нема сумње да ће ова демократичност даље јачати и да ће ангажовати још више чланство Народне омладине у решавању многих проблема и без познате узречице "овако мисли Комитет и секретаријат". Међутим, било би добро овде указати на неке тенденције рђавог схватања те демократичности. Тако на састанке, активна I, II и III године фармације редовно не долази 20—30% чланова Народне омладине. Већи број константно не долази на конференције. А комитети и руководства активна и група нису скоро ништа урадили да би ово спречили. На целој Медицинској великој школи, која броји око 6000 чланова Народне омладине, кажњен је због немарног односа према организацији само један друг.

Већ сам напоменуо да огроман број чланова Народне омладине уче-

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА "УНИВЕРЗИТЕТСКЕ ПОМОЋИ" ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ

— интервју нашег сарадника са Филипом Зилијем —

Филип Зили један од секретара светске организације Универзитетске помоћи

У Београду је основан југословенски Национални комитет Светске универзитетске помоћи који ће се бавити социјално економским питањима универзитета. У том циљу овај комитет ће подржавати и потстицати све напоре које предузимају професори и студенти, у сарадњи са органима народне власти и масов-

ним организацијама, ради побољшања стручних и материјалних услова живота и рада студената. Национални комитет Светске универзитетске помоћи успостављаће и учвршћиваће везе са Светском универзитетском помоћи као и са националним организацијама студентске помоћи других земаља.

За претседника је изабран професор Техничке велике школе у Београду доктор техничких наука Кирило Савић, а за генералног секретара Антон Лах, члан Генералне скупштине Светске студентске помоћи и наш претставник у тој организацији

ФИЛИП ЗИЛИ у редакцији "Народног студента"

Приликом посете редакцији један од секретара Светске универзитетске помоћи, господин Филип Зили, дао је одговор на нека питања која су му била постављена од чланова редакције. Сматрајући да ће и питања и одговори — интересовати наше студенте, доносимо их у целини.

Питање: Можете ли нам објаснити сврху вашег доласка у Југославију?

Одговор: Дошао сам на позив Студентског одељења Централног Комитета Народне омладине Југославије, да посетим ваше универзитете и да се састанем са вашим професорима и студентима ради успостављања чврстих односа између наше организације.

Питање: Који су основни принципи "Светске универзитетске помоћи"?

Одговор: "Светска универзитетска помоћ" жели да постигне дубље и ближе разумевање између професора и студената различитих делова света. "Светска универзитетска помоћ" ради на следећим пољима:

1. Материјална помоћ студентима и универзитетима.
2. Организовање конференција, семинара и других сусрета где ће се разговарати о важним универзитетским проблемима на непартиској бази.
3. Третирање универзитетских питања на интернационалној бази.

(Наставак на четвртој страни)

ПРОБЛЕМ НАУЧНОСТИ ПРЕДАВАЊА ПСИХОЛОГИЈЕ
НА ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУДа ли је Вирибуришка школа
рекла последњу реч
у психологији

(Сврнета)

Учење Вирибуришке школе о мишљењу — каже се даље у студентској претставици — треба да је по проф. Бајићу последња реч у психологији о тој најважнијој психичкој функцији, пошто се он задржава на искључиво на њој са неоправдано опширношћу с обзиром на то да учење те школе има само историјски значај. Што је нарочито карактеристично види се из предавања не види да су и поред извесних позитивних резултата, основне поставке Вирибуришке школе, својим мишљењем на "чист" духовни акт" независан од свих других садржаја, "актус нурус" средњовековне схоластичке психологије, типично идеалистичке, основане на архиреакционарну идеалистичку филозофију Хусерла и Брентања који су покушавали да наследи платонски објективни идеализам, односно средњовековни реализам. Напротив, проф. Бајић, не само да се суштински опширно задржава на овој школи и недољубо критички излаже њено учење, већ са њом и заједнички партију о мишљењу, као да психологија од тада ни корак није напред, као да се није психологија као истинска наука управо и изградилa тек за последње четри деценије после Вирибуришке школе.

Ми ћемо у овој примедби обратити пажњу на неколико момената та. По нашем мишљењу интерпретација схватања асоцијациониста није целовита, не види се суштина њихове теорије, нити у њиховом учењу наставак емпиреистичке филозофије са њеним представницима Локом и Хјумом, с обзиром да је неопходно тачно да сваки праван у психологији има за своју основу неку филозофско учење. Из предавања се не види довољно јасно да асоцијационисти своје садржај мишљења на искључиво чулне, претставне елементе, а закономмерност његовог тона на асоцијативне законе. Према томе по њима нема квалитативне разлике између мишљења с једне и осета и опажања с друге стране. У тумачењу експерименталне делатности представника Вирибуришке школе није истакнута разлика између њихових теоретских закључака и асоцијативне психологије т. ј. није подвучено то да су

представници Вирибуришке школе (Месер, Вот, Билер и др.) приликом систематском изучавању психологије мишљења, и пре свега, наслупот сензуализму асоцијативне психологије истакају схватање да мишљење има свој специфични садржај не сводити га на садржај претстава, опажања и осета. Но оваквим својим учењем они су отишли у другу крајност. Правилним ставом да се мишљење не може свести искључиво на садржај чулних слика они су "чисто" чулности супротставили "чисто" мишљење.

Но у овој примедби студената један други моменат је битнији. Наиме, овде је важно то да се проблематика мишљења не третира са становишта савремених постигнућа. Учење Вирибуришке школе по нашем мишљењу претставља прво али не и последње учење такве врсте. После Вирибуришке школе било је низ проучавања психолошке проблематике мишљења. Ма да се за научне резултате постигнуте у тој области не може рећи да у потпуности задовољавају, они ипак претстављају извесан прогрес, један корак напред у односу на учење Вирибуришке школе. Рубинштајн на пример говори о психолошкој анализи закључивања ослањајући се на радове Лиадворског. Било је вине радова који су обрађивали процес образовања појмова, суђења и закључивања са психолошке стране. У предавањима проф. Бајића, није истакнута квалитативна разлика између мишљења с једне и осета и опажања с друге стране. Истовремено, није истакнут тај дијалектички прелаз од осета ка мисли, односно одраза појаве ка одразу суштинске. Ако ништа друго, онда је проф. Бајић био дужан да нас о свим тим проблемима макар обавести. По нашем мишљењу проф. Бајић личим се не може оправдати зашто се, и после скоро 50 година од делатности Вирибуришке школе, задржава у својим предавањима искључиво на њој. Ако се учење Вирибуришке школе излаже с једне стране некритички, а с друге стране као последња реч психологије, онда ми с правом морамо посумњати у исправност једног таквог научног поступка.

Вулгарни емпиризам
и метафизика

"Кроз сва своја предавања — каже се у студентској претставици — услед тога што се не ослања на дијалектички материјализам, као на једину научну општу теорију и методу проф. Бајић пада у плитки емпиризам, голо набрајање појединачних чињеница и експерименталних резултата без извођења општих закључака. Он избегава да даје дефиниције појединих психичких функција, што студентима ванредно отежава разумевање наставе. Кроз сва предавања провлачи се еклектичко набрајање разних супротних, тачних и нетачних, често отворено идеалистичких схватања и теорија, без критичког осврта на њих, тако да остаје нејасно шта од тога треба прихватити а шта треба одбацити. Проф. Бајић новодом ове примедбе захтева је од студената да му докажу где и у којим предавањима није износно своја мишљења. Ми са исто толиким правом можемо затражити од проф. Бајића да нам укаже на она места где се јасно подвајају његова мишљења. Ми не желимо да порицемо чињеницу да их уопште није било, али ова су тако тешко приметна у комплексу развојних других схватања да се о њима може говорити као о реткостима. Жива доказ су студенти филозофске

групе која сами изражавају мишљење да ми је скоро немогуће разликовати схватање проф. Бајића од многобројних схватања буржоаског психолога чијих имена, узгред буди речено, у предавањима има скоро преко 130.

И у дискусијама у оквиру катедре констатовано је да предавања проф. Бајића располажу обиљем емпириског материјала који се даје без ивирих научно теоретских уопштавања, затим да се уопште не дају дефиниције психичких функција и да проф. Бајићу недостаје критички однос према културном и научном наслеђу из прошлости. Ми се на пример с правом питамо када читамо одељак о манти зашто уместо правилне научне дефиниције ове психичке функције и одређивања њеног односа према објективној стварности најчешће на следећу карактеристику процеса мантања: "При мантању субјекти су одвојени од стварности, они су у извесном растојанству, нема пажње, заборава се моментална ситуација, преноси се на унутрашњост и не реагује се на сваки поједили утисак". Затим се за манти каже да је она "вентил сигурности" и да се у "манти даје задовољење својим тежњама". Очигледно овде је реч о свакој другој само не о сва-

ралачкој манти. Несумњиво проф. Бајић је ту далеко од савремене науке.

На речима проф. Бајић није ни механицист, ни вулгарни материјалист, ни идеалист итд. а у пракси изгледа сасвим супротно. Ма да проф. Бајић одбацује сваку филозофију његова предавања су ипак прожета филозофским схватањима само не дијалектичким материјализмом. По нашем мишљењу бити против сваке филозофије значи проповедати у пракси најгору филозофију, најдирњу мистику. Истина, за

предавања проф. Бајића не може се рећи да су у целини идеалистичка, самим тим што се он у приличној мери креће на тлу експерименталне психологије. Према томе предавања су обојена некаквим материјализмом само не дијалектичким. "За миша нема јаке звери од мачке" говорио је Лењин критикујући Базарова што је злонамерно користно погрешке материјалисте Плеханова да би на тај начин поткопао дијалектички материјализам. Аналогно томе за проф. Бајића све је друго веродостојније само не дијалектички материјализам.

нови лик човека буде што потпунији, што целовитији и богатији онда ћемо видети да је његова активност и у том погледу равна нули. Чак се може рећи да је неким својим непедагошким гестовима на самим испитима деловао прилично негативно. Ево неких примера којих се још сећам. Кандидат на испиту говори о психолошком трајању времена и објашњава психолошки моменат времена "САД" са становишта дијалектичког материјализма. Наиме хтео је да истакне да то "САД" није само прекидна већ и непрекидна, т. ј. истовремено континуирана и дисконтинуирана, и да кад ми изговоримо то "САД" може се рећи да оно већ припада прошлости. Међутим проф. Бајић прекида кандидата и објашњава га жестоком критиком због употребе термина дијалектике у овом психолошком проблему.

И на крају у претставици студената наводи се да "формалне стране предавања проф. Бајића исто тако не задовољавају. Излагање је често несистематично, мутно, нејасно, кад-кад и потпуно неразумљиво." За ово су жив доказ омет сами студенти који многобројно тумачења проф. Бајића не могу да схвате из простог разлога што су предавања несистематична, конфузна и неразумљива. Због тога су они махом принуђени да материју механички науче или како се то обично каже "наубујају напамет" да би се како тако положили испит. Да од оваког учења нема скоро никакве користи није потребно ни доказивати.

Окретање лица од наше
савремене стварности

"Један од основних захтева — каже се у студентској претставици која се у сваком научном раду данас поставља у нашој земљи био би: ствараачко, активно излагање, повезивање са задацима данашње стварности у нашој земљи. Свакако да се у земљи која се налази у јекну изградње социјализма, која се отела стихичности у развоју економског, политичког и културног живота, у којој је свесни субјективни фактор добио одлучујући значај за читав даљи развој, у којој се изграђује нови лик човека, не може предавати психологија ван простора и времена. Међутим, у предавањима проф. Бајића нема ничег по чему би се могло видети да се она држе у социјалистичкој Југославији у јекну остварења првог Петогодишњег плана". И даље: "Уместо да се кроз предавања из психологије истражује, изучава психолошки лик новог човека социјалистичког друштва, човек чији психички живот треба изучавати кроз предавања проф. Бајића је човек старог друштва који не зна за таква осећања као што су љубав према колективу, социјалистички патриотизам итд. који у емоцији гнева пекује и спреман је да се туче", а "у емоцији туге плаче", који "кад манта отсутан је од стварности" итд. итд.

Доказе за ово тврђење треба тражити у целокупним предавањима проф. Бајића на уверити се да је оно на своме месту и апсолутно тачно. Када је требало објашњење извесних психичких функција изустровати каквим примерима из стварности, онда се за ту прилику обично узимао какав "коцкар из Монте Карла" и њему сличне креатуре из буржоаског света, или се пак примери ради каже: "Кад пођеш жени понеси бич" итд. итд. Све су то факта на која су му студенти добронамерно указивали и захтевали да у том смислу измени своја предавања т. ј. да их актуализује, да за поткрепљење и илустровање примерима појединих психичких функција узима примере из наше стварности. На тај начин и психолошка наука узела би учешће у стварању лика новог човека. Међутим проф. Бајић је избегавао да ми пита учини у том правцу. Он је на пример изјављивао поводом ових примедби да се не бави примедбом него теоретском психологијом. Међутим проф. Бајић, што је очигледно у супротности са његовом "теоретском" психологијом, ипак утврђивао примере само не из наше стварности. С друге стране, уопште узев, нема теорије без праксе па према томе и "теоретска" психологија не може а да не буде повезана са праксом. У вези са замрком да у својим предавањима не сагледава нови лик човека проф. Бајић изјављује: "Ми живимо у времену превирања. Човеку треба дуго да се нагоди а не ствара се за једну или две године", што значи да би сви ми требало да седимо скрпитењим руку и да чекамо док се нови лик човека некако спонтано не формира. Да би суштина овог става била очигледнија проф. Бајић изјављује да њему студенти подмишу ствари које су нетачне и да обзиром на ту чињеницу "скоро неће ни смети да пише о лику новог човека". Он је том приликом додао да се он "креће искључиво у кругу наставника и студената на Универзитету" и да он ту није "имао прилике да упозна лик новог човека да би био у стању да га одрази у својим предавањима". Овде се очигледно ради о директној увреди која је бачена у лице студентима. И не само то. Ова увреда има своју дубоку реакционарну садржину која је без икакве грчке савести изречена. Док проф.

Бајић добронамерну критику студената третира као клевету, подметање, као извесно вршење притиска на његову личност и слободу научног рада он с друге стране дозвољава себи да оклевета студентску омладину што се није могло очекивати од стране проф. Универзитета који је истовремено педагог и васпитај. Но овде је несумњиво једна чињеница. Док год се проф. Бајић буде кретао у амбијенту типова једног преживеог друштва разумљиво је да неће моћи не само сада него и у даљој будућности сагледавати нови лик човека који се у нашој земљи већ формира. А ако се запитамо шта је проф. Бајић као педагог, као васпитај будућних васпитача учинио да

Не против слободе
већ за истинску слободу
научног рада

Пре него изложимо до краја наш став у вези са овим проблемом, изнећемо укратко историјат његовог постављања и решавања или боље речено нерешавања. Први пут, ово питање покренуто је још 1948 године. Међутим, није се дошло ни до каквих позитивних резултата. Поново, априла 1949 г. студенти покрену проблем са мртве тачке, обраћајући се овога пута опширном претставком катедри коју смо у овом чланку скоро у целини навели. У састављању ове претставке и у дискусији коју је организовала катедра учествовао је шири колектив студената који су сачињавали између осталих и следећи другови: Михајло Марковић, Никола Поткопљак, Божијар Бацковић, Радомир Ристић, Јордан Атанасов, Миломир Јовановић, Радина Илић и Милеко Марковић. Но и овај покушај студената да се проблем правилно реши остао је без позитивних резултата. Дошае су и нове генерације које су се нашле пред скоро истим тешкоћама пред којима су у своје време стајали и њихови старији другови. Млађи другови били су принуђени да понављају извесан већ пређени пут старијих генерација. Наиме, они су у 1950 години упутили две претставке катедри поводом неауности предавања професора Бајића. Карактеристично је, да је у мају месецу исте године требало да дође и до јавне дискусије (она је била заказана за 31 мај), али је услед блискости јуних испита одложена за касније. Студенти су истраживали скоро сва средства упутили слатну претставку и ректорату. С обзиром да ова претставка није узета у обзир они су се решавали да пошаљу делегацију министру за науку и културу. На томе је све до данас и остало.

Из свега овога што смо изнели јасно се види да се овде не ради о неколицини студената и њиховим или намерама, подметањима и клеветанама, него о одлучној и јединственој жељи читавог колектива студената, сасвим оправданој и из разлога које смо већ навели да им предавања из опште психологије држи такав професор као што је то др Баја Бајић. Пред овом чињеницом Савет Филозофског факултета и други школски органи немају права да затварају очи. Ако студенти нису позвани да дају меродаван суд о научности својих наставника онда је то дужност школе у којој наставници предају. Међутим, досада се Савет Филозофског факултета није бавио питањем научности предавања професора Бајића, што је сва-

како требало да учини већ због иницијативе самих студената.

Из свега овога никако не треба извадити закључак да било ко жели спречавати професору Бајићу слободу мишљења и слободу научног рада. Од професора Бајића у првом реду тражи се да подигне научни и наставни ниво својих предавања и да измени свој негативан став према марксистичко-лењинистичкој филозофији. Другије схватање намере овог чланка и самог захтева студената филозофске групе било би из основа неправилно. Оно би, (тј. такво погрешно схватање) ако би га уопште било, произишло баш из погрешног гледања на слободу научног рада у условима наше социјалистичке земље. Наша намера је била да путем штампе укажемо и жигосимо злоупотребу истинске научне слободе под чијим се видом инфилтрирају различита реакционарна схватања и супротни буржоаске науке. Нама се чини да смо правилно схватили да се наш задатак у том смислу, између осталог, састоји „у развијању борбе против реакционарних, идеалистичких, механистичких, вулгаризаторских, националистичких, декадентних и догматских схватања". Што се тиче схватања слободе научног рада ми ћемо навести један став из чланка „О неким негативним појавама на Загребачком свеучилишту" који то питање између осталих третира. Тамо се каже: "Никад такве истинске слободе научног рада у интересу развита науке, никад такве у истину стварне аутономије до сад није било у историји нашег Свеучилишта као што је то у нашем социјалистичком друштву. Али је исто тако јасно, да кориштење или точије, злоупотреба љубави те слободе, или тзв. аутономије за све те који немају никакве везе са интересима науке и наставе, нема никакве везе ни са научним ни са аутономијом. Затим, аутономија или још пуније изражено „слободан идејни развитак на основи социјалистичке демократије и борба против буржоаске декаденце, на основи широког и смјелог развијања иницијативе, како појединих усталова, тако и појединана", намеће истовремено одговорност онима који такву слободу укрпају. Слобода треба да креће науку и културу напред па се зато и даје".

Случај професора Бајића је такав да се Савет Филозофског факултета с њима мора озбиљно позабавити и решити га онако како захтева дух резолуције III Пленума ЦК КПЈ. Милеко Марковић

ФОТОГРАФИЈА И СЛИКАРСТВО

(Одломак из есеја)

ИЗ АЛБУМА
МЛАДИХ
УМЕТНИКА

Интересантно би било у детаље пратити развој портрета и фигуралне композиције у фотографији и однос ових према сликарству. Недостатак потребне литературе (бар што се фотографије тиче) за сада то увелико спречава. Но ипак се може указати на неке моменте интересантне за развој фотографије у њеној првој фази.

Фотографија је на почетку свога развоја ишла за сликарством и коришћења тековине сликарства. Први портрети — фотографије, који имају не само документарно историку, већ и уметничку вредност, су потпуно угледане на портрете — радове савремених сликара. То угледане се види у ставу портретисања, у начину осветљавања и личности и позадине, итд. Већином су то репрезентативни портрети и на њима су представљане личности у свечаном ставу, како су, уосталом, увек и изгледале личности на репрезентативним портретима. Слично је и са композицијама: фотографија од деведесетих година прошлог до прве деценије овога века инспирисане се темама које су занимале сликаре почетком и средином XIX века. На фотографији се могу пратити све фазе које је сликарство имало од класицизма до реализма. Тим путем је фотографија морала ићи зато што је као уметност била још неувиком несамостална, те се како у избору, тако и у обради теме кретала за њој најближој уметности — сликарством.

У даљем развоју, већ осамостањена, фотографија је са своје стране имала утицаја и на сликарство. Али док је утицај сликарства на фотографију био позитиван, утицај фотографије на сликарство се, и ако то није била жеља фотографије, углавном негативно манифестовало.

Када је фотографија постигла скоро све оно што је постизало и сликарство средине прошлога века (назвез боје), сликари су се нашли пред чињеницом да се фотографијом са много мање уметничких напора и материјалних средстава постиже исто оно што они постају својим сликама. То је морао бити један од разлога да сликарство почне да решава оне проблеме у које фотографија није могла да задре — да се упусти у решавање проблема боје и бојних односа. И читаво сликарство импресиониста је, у извесном смислу, реакција на фотографију, која је средином прошлога века дошла на ступањ реалистичког сликарства. Познато је, пак, да се сликарство, које се седамдесетих година прошлог века кроз дела импресиониста и плениста, почело упуштати у решавање само формалних проблема, проблема изражајних средстава, у свом даљем развоју одвојило од проблема садржаја и пало у чисти формализам. Фотографија, као један од фактора ко-

ји су утицали на формирање импресионистичког сликарства била је у овом случају потетрекач за стварање уметности која је била претходник савременом формализму.

Током свог даљег развоја сликарство све више напушта реалистичност изгледа предмета које слика, и бави се само проблемом форме, падајући при томе све више у субјективизам. Фотографија још дуго времена иде сигурно путем реализма. Када јој је усавршавање фото апарата омогућило да до минимума смањим дужину позирања, пред њом су стајале огромне могућности. Може се слободно рећи да је смањење дужине позирања главни проналазак у једној од најважнијих догађаја у историји фотографије. После тога фотографија је добила могућност да син мају људе у свим појама и све догађаје. И они су тај свој проналазак и користили. Наравно да њихова дела нису увек имала уметничку вредност — врло често су то били само историјски документи — али то никако не умањује значај и вредност овог проналазка.

Ово је фотографију ставило пред један нов проблем. Дотле је фотограф, исто као и сликар, по својој вољи компоновао своју слику. Сада

нак фотограф ређе распоређује људске фигуре тако да њихов размештај одговара његовој замисли, већ чешије тражи такав њихов положај у коме ће оне бити распоредене онако како најбоље одговара датој ситуацији или догађају. Наравно да овај проналазак не искључује могућност распоређивања фигура како су то радили фотографи онда када нису имали могућности да направе фотографију за један део секунде; али сама чињеница да су нове техничке дале и нове уметничке могућности, да је настала уметност која се у многоме разликује од оне пре неколико деценија, учинила је да се не сматра више ни вештином ни уметношћу направити дело онако како је оно рађено раније. Слично је, уосталом, и у сликарству. Данас нико не би сматрао за уметност сликати онако како је краљица Матилда сликала у XI веку завесу у Бајеу, иако је та завеса, онда када је настала, била дело квалитета до тада мало пута вишењих. Но и дела фотографије као и сликарска дела треба посматрати у релацијама времена њиховог настајања.

Нови технички проналази (снимање кроз микроскоп, снимање кроз разна сочива, итд.) из последњих

нар деценија упутило је фотографију на стварање онаких дела каква је дало сликарство у истом периоду — савремена фотографија на Западу се све више оријентисе у том правцу Конструктивизма, који је овладао у савременом западњачком сликарству, узима све више маха и у фотографији. И сликарство и фотографија се тамо све више оријентисе ка дехуманизацији, ка негирању човечности и ка развијању ниских страсти код човека, те врло често та дела, нарочито дела фотографа, и поред велике вештине у изради, не прелазе границе порнографије.

Наша фотографија није у свом развоју осетила све утицаје модернистичких праваца западне уметности, нити су ти правци имали одлучујући утицај на њен развој. Позитивне традиције у сликарству су код нас увек биле јаке и надвладале су чак и у доба најјачег притиска официјелне лартурлартистичке критике, оне негативне. Фотографија такође није напустила позитивне традиције те се тако, лакше него ли сликарство, укључила у нашу послератну уметност и у њој дала свој не мали допринос.

Миодраг Кујунџић

Наташа Тодоровић
— фолклор —

ТРЕЋА КЛАСА АКАДЕМИЈЕ ЗА ПОЗОРИШНУ И ФИЛМСКУ УМЕТНОСТ ПРЕД ИСПИТИМА

"Другарице, нећемо вам ништа говорити унапред. Не желите ли ви ми да ваша репортажа буде плод разговора овде у канцеларији. По подне наша трећа класа има проба" рекао су ми другови у НСО-у када сам им се обратила.

Трећа класа академије — која је ове године фузионисана од Високе филмске школе и Академије за позоришну уметност — стоји сада пред озбиљним задатком: на испитима у уторак показаће она пред комисијом позоришних и филмских радника — резултате трогодишњег рада под условима који нису били баш толико laki.

"Срам те било" чуо се глас једне другарице. "Али није тако, већ: срам те било" исправила је друга. Настављала се дискусија о акцентима, када сам ушла у собу где је у четири сата требало да почне проба. У улазу поред пећин група другарица дискутовала је о улогама, а за столом два друга играли су партију шаха. Соба је скромно намештена — подељена напола завесом — па су на "бени" сиве кулисе зидова, врата и прозора, а у — "гледалишту"...

Неколико минута касније ушао је наставник — друг Старчић. Окупивши се око њега студенти су тражили још нека упутства, износили своја запажања и сумње. "Држи ти плекхану чашу као да држиш најбољи кристал" одговара друг Старчић једном студенту (који се сигурно жално на недостатак реквизита) "То је уметност".

Затим се завеса спушта — почињу проба. "Припрема"... "завеса" разлиже се глас друга Старчића кроз тишину која је моментално завладала. Радосним и уједно критичким погледом одмеравају студенти своје колегице на бени. У напредујућој тишини, у којој се разлиже само узбуђени гласови глумица на сцени, код особито успешних места, тек се сусрећу погледи студената који питају и одобравају. Наставник тихо белжи нешто у своју белажницу — то су примедбе, исправке које он саопштава студентима чим се проба одломка заврши. А онда проба почиње изнова. Студенткиње чине нове напоре да укажане грешке отклоне, да улоге дају још израђенији облик. Присно, топло и блиско одјекују речи улога у овој малој соби

за рад где је контакт глумаца са њиховим колегама у гледалишту обезбеђен.

После проба неколико одломака — пауза. Браћају се у гледалиште глумице — утишане, замисљене, са рефлексом емоција доживљених на сцени. Настаје жива дискусија о изведеним одломцима, а затим смех и шала. Бучни, весели смех младих полетних људи, добрих другова који се радују сваком успеху. Можда је атмосфера по мало нервозно-весела — живци напрегнати у напорном раду и у очекивању испита — траже одмора, траже одлука.

Но тишина се поново моментално успоставља чим наставник захтева продужење рада. Опет угашено светло, спуштена завеса и неколико минута потребних да се глумци сконцентришу. Тако траје проба до 7 — пошто је пола девет идућа проба са асистентом Зораном Ристановићем.

Па ипак када је проба завршена нису се одмах разишли. Испити... тај догађај који претстоји на уму је свакоме и лакше је кад се стрепње и наде поделе са друговима. Причају о својим припремама. "Колико дуго спремате?" Већ пар ме-

сеци. "Саживели смо се са улогама. Често и нехотице негде на улици, у менаџу, у приватном разговору почињемо да говоримо у име наших улога а не нас самих". (Сада ми је тек јасно због чега ми се у пар махова, чинило да су улоге неobiчно добро подељене — да свака глумица носи и у својој природи "нешто од онога" што чини њену улогу, јер "оне су и нехотице самном и са колегама причале на начин својствен њиховој улози).

У пола девет проба се наставља. Прво студенти пробају сами, јер друг Ристановић долази тек после претставе коју има у драмском позоришту. Са појавом Ристановића поново оживи разговор о испиту, о комисији, о комаду. Шта је то — страх недовољно спремних или свест о тешкој задатака који их чекају? По резултатима проба може се претпоставити ово друго. И када сам после 11 на вече напустила њихову собу за рад — проба се још настављала несмањеном усрдношћу. Полазећи понела сам уверење да ће ова класа дати нашим позоришним младе талентоване и спремне уметнике — понела сам жељу да им чврсто стегнем руке и пожелим срећан испит и срећан рад.

МНОГО СНОВА На улици

Паоло има жену и дете. Без посла је већ дуго. Гладује. Пати. Шта да ради? — Краде ноћу "Фижат" и, доживевши с њим и са својом женом и дететом низ неугодности, праве снове на улици — врећа га ноћу власнику.

Драма почиње увече и завршава се после 24 часа. Исецак из живота? — Да, у духу талијанског неореализма.

Нећемо покушавати да дефинишемо шта је неореализам, што би било свакако тешко, већ ћемо само дати размисљања, претпоставке, остварити на један правец у филмској уметности, који, ипак је нашао своје место, нити дефинитивну оцену, — још увек млад, оригиналан, чудан и — занимљив. Оно што га одваја од сваког другог правца јесте то, што он узима за садржај фрагменте из свакидашњег живота. Можда би се могло рећи да их чак не бира, да узима све оно што може послужити као слика једног дана, доба, једне стварности, живота, или слика међусобних односа људи и појединца према држави, животу,

према породици, према својем ЈА, — Ја заробљеног, склупчаног, везаног оковима једног друштвеног система, приказати средину — само најближу, најтежише у којој живе људи у њеном неулепшаном, стварном, голем изгледу, без естетских или филмских лартурлартистичких примеса, без лепих "меких" слика и звучних дијалогоа, без филозофије и дугог психолошког анализирања и, не увек али врло често, без неког одређеног, јасног, перспективног става режисера према друштвеној стварности — свакако су поред осталих, маркантне испољености талијанског неореализма. Он пред гледаоца износи друштвене проблеме своје земље, људи, у њиховим реалним, објективним постојаностима — свакако не у апсолутном смислу тих двеју задњих речи — указује на њих, жигоси их, али их не решава, већ само даје спољну слику унутрашњих противречности самога друштва. А то је можда, по нашем мишљењу, и највећи недостатак тог иначе племенитог италијанског неореализма, а он проистиче из недо-

вољног продубљивања реализма својих тематика, у голем приказивању чињеница, у пасивном сликању живота, у изолираним појединоцима, од идејне непретишности и недовољно јасно сагледане класне борбе. Но, једно је ипак доминантно. Реалан људски садржај провлачи се кроз све ове филмове. Томе је поддржева камера и режија, и монтажа, и читва техника. Ту нема ни несташлука камере, ни лепих снимака, пејсажа или изразите сценографије. Монтажа је сведена на њену основну намену, а режија на реалистичко решавање појединачних сцена. Добивамо утисак да је читав филм снимао само један човек, већ се скривајући и пажљиво ухлеђив са камером људе које је изабрао за личности свога филма. Глума, чија поједностављеност у изражају прелази, ако би се овако могло рећи, у неприродну природност — веома много помаже реалистичком сликању догађаја у оваквим филмовима.

Тематика овог филма је иста као и многих других неореалистичких филмова; незапосленост. Од ње пати и радник Паоло са својом женом и дететом. Јута — тражи посао али га свуда одбијају. Моли, понизује се, просјачи — добија милостињу. Треба се спасти беде, али како кад не може нигде наћи посао. Остаје само једно (по мишљењу сценаристе): крађа, криминалет. Радња, личности, све је даље вучено праволнијски са доста шабљона и јевтиних конвенција. Али у овом фил-

му има низ изванредно лепих реалистичких детаља, рецимо кад Паоло синчић "луца" на мотоциклисте, или кад дебели трговац каже свештенику да ће он одговорити ако новорођенче назабе при крштењу. Дивно је и дубоко потресно у свом реализму и оно, кад Линда тужно каже: "Ох, зашто Паоло и ми нисмо богати?"

Без обзира на недостатке овог филма, он ипак показује да К. Марини не иде линијом најмањег отпора у решавању социјалних неправди своје земље. У сцени радничког збора и реченици шефа полиције, да извине Паоло и Линда што су били жртве народног нерасположења — режисер нам је приказао и другу страну борбе талијанског радништва, која не иде трагом радника Паола. А кад Паоло каже својој жени: "Морам ли и да луцам да бих вас исхрано — пуцају!" огледа се доста јасан политички став режисера Маринија према друштвеној стварности своје земље, а када на крају филма Паолов пријатељ, инвалид, каже: "Проћи ће и ова тешка времена!" — ми се морамо нехотице сетити Де Сике и његовог краљевца кад прашта оном беспризорном што му је украо точак, да на крају филма њему опрости и други радник, коме је опет он украо точак. Та нота хуманости и радничке солидарности у својим невољама, то јасно гледање пролетаријата где леже стварни узроци крађе, онаг трагичног пута који су пошам изабачили радник из творич-

ке "Бреда" Ричи, Паоло и други — је несумњиво одлика овог филма, а без обзира што нам он даје скоро сасвим личну драму Паола, Линде и њиховог детета, он је ипак пластично, уверљиво, топло, неосредно проговорно људима у њиховој патњи, беди, о малим радостима и тренутној срећи — приказано много снове на улици Паола, Линде и њиховог детета, па најзад и снове К. Маринија, режисера овог неореалистичког филма.

Вид. Мојсиловић

Обавештења

Клуб младих писца Београдског универзитета припрема свој други "Алманах". Позивају се сви студенти заинтересовани за сарадњу у "Алманаху" да до 15 марта 1951 год. предају радове.

У обзир долазе самостални књижевни радови (песме, приповетке, есеји) као и преводи из стране књижевности. Радове примачу редактори "Алманаха" од 1 марта у просторијама клуба (Балканска 4/IV), сваког дана од 13—15 часова.

Право на сарадњу имају сви студенти Београдског универзитета. До сада објављени радови не долазе у обзир.

Редакција "Алманаха"

ПРЕДЕСТИНИРАНИ ГЛАСНИЦИ МИРА

Пароле Стаљину и "мирољубивом Совјетском Савезу" тужале су двораном, кадгод је говорник појачаним гласом завршавао "мирољубиву" тираду и прикупљао снагу да би наредни пасус изречитовао у патетичком крешченду. Поновно награда: аплауз, повици Стаљину, миру и слично — све тако, из пасуса у пасус. И мање талентовани говорници би се овде могао замислити о својим говорничким способностима. Пет дана се све ово понављало (од 13—18 јануара о. г.). Заседао је Извршни комитет Међународног студентског савеза. Церемонија је одржана у свечано искрињеној сали Академије наука у Берлину. Пароле, слике и декорација — као што се може замислити. "Теглице, Рундшау", лист Контролне совјетске комисије, практично је из дана у дан рад састанка, истичући са масним словима сваки пут споменуто име Стаљина, реч "мир", и целе реченице у чијем су се саставу налазиле ове и овима сличне речи.

Варшавска церемонија — други Конгрес присталица мира — претходила је овоме. Њена резолуција већ се остварује, а форме примењивања, јасно, различите су. Информбироовске земље створиле су "за конае за одбрану мира". Врло оригиналан поступак — непознат у историји свих доданаших пацифиста. А ван Европе? "Миољубиви" марш кинеских "добровољца". Још једанпут је пређен 38 упоредник, по други пут од севера према југу. У Берлину, пак, сваки топовски плотун са бојишта у Кореји попраћен је "мирољубивим" декларацијама. "Ми ћемо победити — изјавио је на састанку униформирани претставник севернокорејских студената — јер имамо подршку светског тораора мира, под руководством Совјетског Савеза. Историја је доказала да се не може угушити светски покрет за мир на чијем челу стоји генералисимус Стаљин".

Оваком логиком обиловао је сваки говор. Поготово ако се односио на прву и најглавнију тачку дневног реда: Резултати другог Конгреса бораца за мир и даљи задаци МСС и студентских организација. Совјетски претставник Шелјенин је поводом ове тачке "одушевио" присутне великим достигнућима совјетске науке и технике, великим победама Совјетског Савеза, који под руководством "мудрог" Стаљина спроводи план комунизма. На крају је позвао покорне студентске организације да подрже одлуке другог светског Конгреса за мир и да се боре: за повлачење "интервенционистичких трупа" из Кореје (како би "мирољубиви блок" могао мирним путем решити судбину Кореје), против наоружања Западне Немачке и Јапана за апсолутну забрану атомског оружја као и бактериолошких, хемиских и других средстава за масовно убијање (ових средстава можда још није произведено довољно у властитој кући) и слично.

Многи су присутни дали свој допринос овој дискусији. Кинески је претставник нашироко описао напоре академске омладине Кине и њихову потпору у "мирољубивој" корејској мисији. Но, ни у једном финансишу нису недостајали изливи захвалности "мирољубивој" политици Совјетског Савеза и "генијалности" Стаљиновог руководства. Отприлике, у стилу једног недавног чланка из "Авангарда", у коме је боравак двојице совјетских композитора у Паризу регистран као велики допринос јачању и учвршћењу мира у свету.

Највећи део рада састанка Извршног комитета МСС био је посвећен првој тачки дневног реда. Али, питање је колико их још има у свету спремних да остварују закључке ових "предестинираних гласника мира" (тако је делегате на састанку поздравно и оквалификовао један источно-берлински професор). То се нарочито игром бројева, већто услед заобилази у другој тачки дневног

реда. Претходно иступање из МСС студената Француске, Енглеске, Данске и Финске још није раскодовано у билансу чланства ове организације, која доста тврдоглаво и надаље претендује да претставља светске студентске масе.

Западно-немачке студентске организације, на пример, позивају се да гласају против ремилитаризације Западне Немачке. Интересантан је један детаљ, у вези с овим позивом, који, захваљујући прагматистичкој логици совјетског делегата Вдовица, открива једну нову "истину" из недавне историје. Наиме, Андре Колин, претставник студентског Удружења Слободног универзитета у Брислу, изјавио је да неки студенти са његовог Универзитета одбијају да ступе у контакт са немачким студентима. Због овога је Колин жестоко критикован. А очи му је "отворно" совјетски претставник Вдовин, кад је између осталог рекао да су "највеће жртве у току рата поднели совјетски и немачки народ".

Берлински састанак обиловао је многим дискусијама, јер — заседао је пет дана. Али, евентуални неспоразуми брзо су били "објашњени", као и споменути случај Колина. У осталом, то су ретке појаве у редовима "предестинираних гласника мира", јер су и њихове мисли оданко предестиниране у "мудрим" совјетским мозговима.

ФИЛИП ЗИЛИ у редакцији "Народног студента"

(Наставак са прве стране)

Питање: Да ли ће "Светска универзитетска помоћ" понудити извесну помоћ југословенским студентима? Ако одговорите потврдно, можете ли рећи нешто ближе о тој помоћи?

Одговор: Главна скупштина "Светске универзитетске помоћи" одредила је суму од 20.000 швајцарских франака југословенским студентима за буџетску 1950/51 годину. Утврђено је да се овај новац утроши за медицинске набавке и техничку опрему југословенских универзитета. Признајемо да је то само симболичан дар спрам ваших широких потреба, али то је речито доказ добре воље и солидарности студената других земаља према вашим студентима. Готово цео овај новац долази од студената и у већини случајева дарови значајне стварне жртве од стране студената који су их дали.

Питање: Какви су ваши први утисци из Југославије?

Одговор: За време посете на мене је деловао значајан послератни развојак могућности за образовање у Југославији, као и ентузијазам и озбиљност с којом ваша омладина учи.

У име "Светске универзитетске помоћи" изручујем вам топле поздраве и много добрих жеља.

ОБАВЕШТЕЊЕ РЕДАКЦИЈЕ

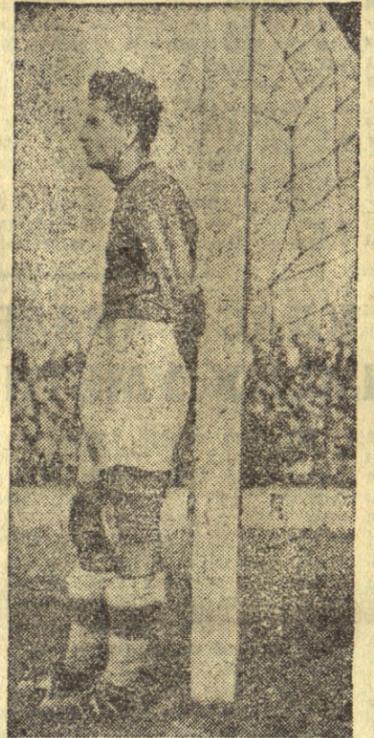
У последње време примећено је да се по аулама на факултетима појављују разни огласи у којима студенти обавештавају другове о разним питањима. Сматрајући да ће се много боље користити ако се ти огласи нађу на једном месту, редакција "Народног студента" је решила да у своје листу, почев од следећег броја објављује огласе студената. Студенти могу своје огласе доносити у редакцију свакога дана од 12 до 14 часова. Адреса: Редакција "Народног студента" Балканска ули. бр. 4/IV. Цена огласима кретаће се: до десет речи два динара, преко десет речи, три динара.

Администрација
"Народни студент"

ПОЧИЊУ БОРБЕ ЗА НАЗИВ НАЈБОЉЕГ КО ЋЕ БИТИ ПРВАК 1951...?

Кроз неколико дана, у разним крајевима наше земље, отпочеће борба за наслов фудбалског првака државе за 1951 годину. Као и досада и овог пута ће се она највероватније водити између "водећих": "Партизана", "Динамо", "Црвене звезде" и "Хајдука". "Партизан" је појачан са неколико млађих играча, међу којима долази и талентовани Херцег из "Војводине", "Динамо" и "Хајдук" су знатно подмладили своје екипе, док ће "Црвена звезда" у првом делу првенства наступити са својим познатим играчима.

У досадашњим првенствима, којих је било четири, од водећих су прва-

Београ, голман државне репрезентације пет пута је капитулирао пред разиграном навалом "Црвене звезде". Наш репортер га је снимиле непосредно по после петог гола.

ци били "Партизан" два пута и "Динамо" и "Хајдук" по једанпут. Иначе, пре рата је првенство одржано 17 пута. Ево предатних првака:

- 1923 године "Грађански" (Загреб)
- 1924 године "Југославија" (Београд)
- 1925 године "Југославија" (Београд)
- 1926 године "Грађански" (Загреб)
- 1927 године "Хајдук" (Сплит)
- 1928 године "Грађански" (Загреб)
- 1929 године "Хајдук" (Сплит)
- 1930 године "Конкордија" (Загреб)
- 1931 године "БСК" (Београд)
- 1932 године "Конкордија" (Загреб)
- 1933 године БСК (Београд)
- 1934 године БСК (Београд)
- 1935 године Није играно
- 1936 године БСК (Београд)
- 1937 године "Грађански" (Загреб)
- 1938 године ХАШК (Загреб)
- 1939 године БСК (Београд)
- 1940 године "Грађански" (Загреб)

На првом државном првенству 1946/47, када је учествовало 14 екипа, постигнуто је било највише голова — 612. Горњи део табеле:

"Партизан"	26	23	1	2	77:17	47
"Динамо"	26	19	4	3	81:26	42
"Црвена звезда"	26	18	3	5	66:23	38
"Хајдук"	26	16	4	6	57:21	36

У 1947/48 години првенство државе је припало "Динамо" из Загреба:

"Динамо"	18	14	1	3	56:20	29
"Хајдук"	18	11	2	5	40:15	24
"Партизан"	18	10	4	4	46:22	24
"Локомотива"	18	7	5	6	21:18	19

На такмичењима 1948/49 г. поново је победао "Партизан":

"Партизан"	18	12	2	4	46:19	26
"Динамо"	18	9	4	5	23:17	22
"Партизан"	18	14	1	3	39:14	29
"Црвена звезда"	18	11	4	3	37:19	26
"Хајдук"	18	10	5	3	41:20	25
"Динамо"	18	7	5	6	29:25	19
"Црвена звезда"	18	10	8	0	28:13	28
"Хајдук"	18	12	2	4	44:18	26

Атлетски клуб "Црвене звезде" један је од најбољих колектива спортског друштва београдских студената, чији се чланови налазе међу најбољим у држави. Имена Пецеља, Шарчевића, Милакова, Илића, Радосављевићеве и других нису само позната нашај публице већ и многобројним љубитељима атлетике у иностранству, где су атлетичари "Црвене звезде" са успехом наступали и бранили боје своје земље.

ШЕСТ ДРЖАВНИХ РЕКОРДЕРА

Међу државним рекордерима налазе се и шест атлетичара "Црвене звезде", док резултати осталих не заостају много иза водећих. Државни рекордери су:

- Мушки
- Мотка — 3,91 М. Милаков
- Кугла — 15,66 П. Шарчевић
- Копље — 58,53 Б. Станковић
- Жене
- Кугла — 13,36 М. Радосављевић
- Копље — 42,43 М. Радосављевић
- Диск — 42,43 Ј. Матеј

Милаков је свој резултат стално побољшавао. Док је у 1948 имао висину 3,40, у 1949 3,90, у 1950 г. је поставио државни рекорд — 3,91. Према мишљењу руководства клуба верује се да ће током ове године Милаков имати резултат око 4 м. Шарчевић је 1948 бацно куглу 14,62, док је у 1949 поправио на 15,35, да би прошле године поставио рекорд — 15,66. Резултатом од 58,53 у бацању копља млади Станковић држи омладински рекорд ФНРЈ.

Код жена се нарочито истиче државна рекордерка у бацању кугле и копља Марија Радосављевић. Својим резултатима 12,82 и 38,33 (у 1948 г.), 13,27 и 39,30 (у 1949) и 13,36 и 42,43 (у 1950), стално се налазила као прва на табели. Резултатом од 35,87 у бацању диска Радосављевићева је прошле године била пета у држави. Јулија Матеј бацачица диска све три године била је као прва (40,47 — 41,89 — 42,43). Од жена још се истиче Миlena Пејић — бацачица кугле, која је свој резултат у 1949 — 10,99 поправила на 11,09 и тиме прошле године била трећа у држави.

МЕЂУ НАЈБОЉИМА...

Као и ранијих година тако су се и прошле године скоро сви атлетичари "Црвене звезде" налазили по дисциплинама међу десет најбољих. У трци на 100 м Пенелџ има, заједно са још неколико атлетичара-

Петар Шарчевић, рекордер ФНРЈ у бацању кугле

"Партизан"	18	12	2	4	46:19	26
"Динамо"	18	9	4	5	23:17	22

Прве године такмичења постигнуто је највише голова — укупно 612, 1947/48 — 286, 1948/49 — 290, док је на прошлогодишњем првенству постигнуто најмање голова — свега 256.

Државно првенство Прве савезне лиге почне 5 марта. У првом колу се састају: БСК—"Црвена звезда", "Партизан"—"Спартак" или "Одред" (играју квалификациону утакмицу), "Војводина"—"Динамо", "Напредак"—"Сарајево", "Локомотива"—"Боравак" и "Хајдук"—"Мачва".

Шест рекордера

спринтера, најбоље послератно време — 10,8. С обзиром да редовно тренира очекује се да ће у овој години изједначити или оборити државни рекорд Ковачића — 10,7, постављен још 1937 г. Резултатом од 22,3 на 200 м Пецељ је био најбољи спринтер у држави за 1950 г. Од спринтера се још истичу Попов (100 м — 11,1, даљ — 6,84) и Постељник (100 м — 11,1, 200 м — 23 и даљ — 6,69). Резултатом 6,98 у скоку у даљ Милићевић је био други за 1950 г., док је у троскоку имао дужину од 13,59. У скоку у даљ бољи резултат има Радвановић — 6,96 (други у држави) и троскок — 13,80 (шести).

Међу осталима, велики напредак у "Црвеној звезди" постигао је и Велимир Илић, који је за свој клуб наступао од оснивања. Ево његових резултата:

	1948	1949	1950
1500	4:00,8	4:00,6	3:57,2
3000	9:02,6	8:43,0	8:36,6
5000	15:28,2	15:12,4	14:58,8

Нарочито је добар резултат Илића у прошлој години био у трци на 1500 м — 3:57,2, по коме је био пети у држави.

Успешним резултатима још се истичу Дангубић — копље 64,50 (дру-

Петар Пецељ је међу најбољим спринтерима у земљи

ги у држави за 1950), Радић — кладиво 48,59 (пети), Јефтовић — кугла 14,08 (четврти), Слмић — диск 41,08 и Живковић — вис 180 (осми).

ЗА НАСТУПАЈУЋУ СЕЗОНУ

Екипа "Црвене звезде" пласирала се прошле године као друга на државном првенству после "Партизана". Ове године екипу ће појачати неколико нових чланова клуба. То су Илић (кугла и диск), Повлашевић из "Младости" (кугла, диск, кладиво), Поповић из "Сарајева" (100 и 200), Крстоновић из "Железничара" (кугла, диск). Женску екипу ће појачати Бранка Јовановић из "Подриња" која ће имати две дисциплине: даљ и вис.

Да би се што боље припремили за наступајућу сезону атлетски клуб ће током године организовати неколико такмичења, међу којима и наградни атлетски митинг на коме ће учествовати најбољи атлетичари ФНРЈ. У току јуна или јула 10 најбољих атлетичара "Црвене звезде" ће гостовати по Грчкој и Турској као и читава екипа по Турској. Клуб сада води преговоре са Атлетским савезом Италије и Аустрије за организовање неколико сусрета.

Сл. III.

ИЗ СТУДЕНТСКОГ ДОМА „ИВО ЛОЛА РИБАР“ ВАРИЈАЦИЈЕ НА ТЕМУ „ВОДА“

